4950
F76 N166

პროლეტარიანო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ლიტერატურული საქართველო

8 ივნისი, 1940 წ. | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ორგანო | № 16 (139) ფასი 30 კაპ.

„კომუნისტის“ ოცი წელი

ოცი წლის წინად გამოვიდა საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ყოველდღიური ორგანოს „კომუნისტის“ პირველი ნომერი. გაზეთმა თავისი ისტორია იმ დროს დაიწყო, როდესაც საქართველოში პატარნობდნენ ქართველი ხალხის უბოროტესი მტრები, დასავლეთის იმპერიალისტების ლაქიები—მენშევიკები. მებრძოლმა ბოლშევიკურმა გაზეთმა არალეგალობის, დევნისა და მხეცური რეპრესიების პირობებში თამამად ალიმაღლა ხმა კონტრრევოლუციური მენშევიკური მთავრობის წინააღმდეგ და შესძლო ხალხის უფროთოეს ფენებამდე მიეტანა ბოლშევიკური ნამართლე და პრინციპულობა. გაზეთმა მალლა ააფრიალა ბოლშევიზმის მებრძოლი დროშა, ის დაუფალავად მოუწოდებდა ქართველ ხალხს—გადაეგდო კისერიდან მენშევიკების უღელი და დაემკვიდრებინა თავისუფალი ცხოვრება. „კომუნისტის“ წარმატებით შეშფოთებულმა და გაცოფებულმა მენშევიკებმა დაიწყეს გაზეთის განუწყვეტელი დევნა. მაგრამ მათ ვერ ჩაჰკლეს იგი, რადგან ამ მებრძოლი ორგანოს სიცოცხლის უნარიანობის მტკიცე და ურყევი საფუძველს საქართველოს მშრომელთა გმირული ბრძოლა წარმოადგენდა.

1921 წლის 25 თებერვალს ქართველმა ხალხმა, რუსი ხალხის დახმარებით, თავის მოწა-წყალზე დაამყარა საბჭოთა ხელისუფლება. ამ დღიდან იწყება საქართველოში ახალი ცხოვრება და „კომუნისტი“, პარტიის ხელმძღვანელობით, დაუღალავად იბრძვის სოციალისტური მშენებლობის განმტკიცებისა და გაძლიერებისათვის.

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1931 წლის 31 ოქტომბრის ისტორიული დადგენილების მტკიცედ და განუხრეკლად განხორციელების საფუძველზე, საქართველოს ბოლშევიკებმა დიდი **სტალინის** საუკეთესო მოწაფის და თანამებრძოლის ამხანაგ **ლავრენტი ბერიას** ხელმძღვანელობით მიაღწიეს სოციალისტური მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის უმაგალითო ზრდასა და განმტკიცებას, მშრომელთა შეძლებული და კულტურული ცხოვრების სწრაფ აღმაღლობას. მთელ ამ გრანდიოზულ მუშაობაში „კომუნისტმა“ უდიდესი როლი შეასრულა. ის ფართოდ ეწეოდა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ხსენებული დადგენილების განხორციელებისა და ამიერკავკასიის ძველი პოლიტიკური ხელმძღვანელობის უბეში შეცდომები და დასაბუღი იყო ახალი ამოცანები. „კომუნისტმა“ დაძაბა მთელი თავისი ძალღონე, რათა საბრძოლო ოპერატიულობის მეოხებით დახმარებოდა პარტიას, რომელმაც ორგანიზაციულად, მეურნეობრივად და პოლიტიკურად განამტკიცა კოლმეურნეობანი და ციცხალ სინამდვილეზე უჩვენა მშრომელ გლეხობის საკოლმეურნეო წყობილების ყველა უპირატესობა, რითაც უზრუნველყოფილ იქნა კოლმეურნეობათა ბრწყინვალე გამარჯვება.

„კომუნისტი“ მტკიცედ იბრძოდა და იბრძვის საკ. კ. პ. (ბ) მეთვრამეტე ყრილობის დადგენილებათა განხორციელებისათვის. იგი დაუღალავად მოგვეწოდებს, ვიყვნეთ მოწინავენი ორა მარტო ტექნიკის და უფლების, არამედ ჩვენი კადრების პოლიტიკურად აღზრდის, სტალინურად გამოწრთობის საქმეში. ის ზრუნის თავის მკითხველებს საბჭოთა პატრიოტიზმის სულით. სასახელო და საამაყო შრომის ნიმუშების ყოველდღიურად ჩვენებით სამეურნეო და კულტურული ცხოვრების ფრიად მრავალფეროვან უბნებზე გაზეთმა ხელი შეუწყო სოციალისტური შეჯიბრების უფრო ფართოდ გაშლას, ამ შეჯიბრებაში მშრომელთა ახალი და ახალი რაზმების ჩაბმას, სტახანოვური მოძრაობის უფრო ფართოდ განვითარებას. მისადეს რა ბოლშევიკური პრესის სახელოვან ტრადიციებს, რომელიც შეჰქმნეს **ლენინმა** და **სტალინმა**, „კომუნისტი“ წარმატებით გამოდის კოლექტიური აგიტატორის, კოლექტიური პროპაგანდისტის და „კოლექტიური ორგანიზატორის როლში. სწორედ „კომუნისტის“ ინიციატივით მოეწყო სოციალისტური შეჯიბრება ნატანებელ კოლმეურნეთა და ჰოტტუშვილიანის (სომხეთი) კოლმეურნეთა შორის. ეს ერთიანული მაგალითი რიდია. „კომუნისტი“ ამ ბოლშევიკურ თაოსნობას უფრო აღრმავებს და აფართოებს.

„კომუნისტმა“ თავის ფურცლებზე გააშუქა ჩვენი პარტიის ბრძოლა ისტორიის არა ერთი ბრწყინვალე ეპიზოდი. განსაკუთრებით დიდი მუშაობა ჩაატარა ამ მხრივ რედაქციამ გასული წლის ბანმაგლილობაში; გაზეთის ფურცლებზე დაიბეჭდა მთელი რიგი ნნიშვნელოვანი წერილები, ისტორიული ხასიათის ნარკვევები, ძველი მუშების მოგონებები დიდი **სტალინის** რევოლუციური ბრძოლისა და მოღვაწეობის შესახებ საქართველოსა და ამიერკავკასიაში. მთელ ამ მასალაში ნაჩვენებია, როგორ აყალიბებდა და აწრთობდა ამხანაგი **სტალინი** ლენინურ-ისკრულ ორგანიზაციებს მომდინარე საუკუნის გარიჟრაჟზე. როგორ რაზმავდა იგი პირველი რევოლუციის ეპოქაში მშრომელ ხალხს თვითმპყრობელობისა და ბურჟუაზიის წინააღმდეგ საბრძოლველად.

საბჭოთა საქართველოს მოწინავე ადამიანები, ფაბრიკებისა და სოფლიორნონი მინერების სტახანოველები, მეცნიერებისა და ხელოვნების მუშაკები, პარტიული და უპარტიო ბოლშევიკები, — ეი ვინ ჰქმნის ყოველდღიურად გაზეთ „კომუნისტს“, ეი ვინ არიან „კომუნისტის“ თანამშრომლები, მუშკორები და სოფლკორები.

„კომუნისტის“ ამ მრავალ თანამშრომლთა შორის ბნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავთ ქართველ საბჭოთა პოეტებს, პროზაიკოსებსა და კრიტიკოსებს. ეს სიახლოვე მწერლობისა გაზეთთან ჩვენი ლიტერატურის წინსვლის, მისი პოლიტიკური სიმახვილის ზრდის ერთ-ერთ პირობას წარმოადგენს. ისიდორ ნაწილი ინ საუკეთესო ნაწარმოებებისა, რომლითაც დღეს ქართული საბჭოთა ლიტერატურა ამაყობს, პირველად „კომუნისტის“ ფურცლებზე დაიბეჭდა, აქ გამოქვეყნდა გიორგი ლეონიძის ეპოპეა „ბავშობა და ყრმობის“ პირველი ნაწილი. ნაწარმოები, რომელიც ბამოხატავს დიდი **სტალინის** ყრმობისა და სიჭაბუკის ფლობას. ამ გაზეთში დაიბეჭდა ალიო მაშაშვილის „სამშობლო ბელადისა“ და „ჰიმნი სამშობლოს“, რომელნიც დღეს უდიდესი პოპულარობით სარგებლობენ ჩვენს ქვეყანაში. „კომუნისტის“ **ფურცლებზე** იბეჭდება მოწინავე პოეტების ვალ. ტაბიძის, ს. ჩიქოვანის, ი. აბაშიძის, ალ. აბაშელის, კ. კალაძის, ი. მოსაშვილის, ს. შაწუაშვილის, ა. გრიშაშვილის, ს. ეიელის, ვ. გაფრინდაშვილის, გ. ჭუჩიშვილის და სხვათა ლექსები.

„კომუნისტის“ ფურცლებზე ქვეყნდებოდა შალვა დადიანის, კონსტ. გამსახურდიას, ლეო ქიაჩელის, კონსტ. ლორთქიფანიძის, დემნა შენგელაიას, სერგო ჯოდიაშვილის, ალ. ბეჟიშვილის, ა. ბელიაშვილის და სხვათა პროზაული ნაწარმოებები.

გაზეთმა საკმაოდ მნიშვნელოვანი მუშაობა ჩაატარა იმისათვის, რომ საბჭოთა მკითხველი უფრო დაეახლოებინა საბჭოთა მწერლობასთან. ამ მიზნით გაზეთმა მოაწყო ლეო ქიაჩელის რომანის „გვადი ბიგვას“ საჯარო განხილვა თბილისის **სტალინის** სახელობის ორთქმავალ-ვაგონსარემონტო ქარხნის მუშათა კრებაზე, ამავე რომანის განხილვა მოეწყო გალის და სამტრედიის რაიონის კოლმეურნეობებში. ამას გარდა, რედაქციის თანამონაწილეობით ფილმ ალ. ეეიშვილის რომანის „ლეილოს“ განხილვა ნატანებენ კოლმეურნეობაში.

იმ დიდ მუშობაში, რომელსაც „კომუნისტი“ აწარმოებს სრულიად საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოფენის მონაწილე კოლმეურნეობების მიღწევათა გასაშუქებლად, რედაქციამ საბჭოთა მწერლებიც ჩააბა. ამ ინიციატივამ საუცხოო შედეგები მოგვცა. გაზეთის ფურცლებზე დაიბეჭდა კ. ლორთქიფანიძის, ილო მოსაშვილის, ლეო ქიაჩელის, დემნა შენგელაიასის, ელ. პოლეშორიკოვის, ს. ფაშალიშვილის, ა. ბელიაშვილის, რ. ჯორქაძის და სხვათა ნარკვევები, სადაც ნათლად იყო გამობატული კოლმეურნე გლეხობის ბედნიერი და საამური ცხოვრება, სადაც ნაჩვენები იყვნენ საბჭოთა სოფლის მოწინავე ადამიანები.

„კომუნისტი“ სისტემატიურ შეფასებას აძლევს ქართული საბჭოთა ლიტერატურის ყველა მნიშვნელოვან მოვლენას, გაზეთის ფურცლებზე სისტემატიურად იბეჭდება მოწინავე ქართველი კრიტიკოსებისა და ლიტერატურათმცოდნეების წერილები, ამასთანავე „კომუნისტი“ სისტემატიურად აშუქებს ლიტერატურის კლასიკოსების საიუბილეო თარიღებს.

დიდ მუშობას აწარმოებს „კომუნისტის“ რედაქცია ხალხური პოეზიის შესაგროვებლად და გამოსაქვეყნებლად. გაზეთში სისტემატიურად იბეჭდება ხალხური მოქმედების ლექსები და სიმღერები.

„კომუნისტი“ პარტიის ნამდვილი თანაშემწეა კომუნიზმის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში, ამიტომ მისი არსებობის ოცი წლის იუბილე საისტორიულო და საზეიმო თარიღი ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა ფართო **ფენებისათვის.**

საინფორმაციო ცნობა

1940 წლის 20-21 მაისს შესდგა საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მორიგი პლენუმი.

პლენუმმა განიხილა სამი საკითხი:

1. „სასოფლო - სამეურნეო პროდუქტების დამზადებისა და შესყიდვის პოლიტიკაში ცვლილებების შესახებ“ საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს დადგენილების შესრულების ღონისძიებებზე.

2. „საქართველოს სს რესპუბლიკაში ჩაის მეურნეობის, ციტრუსოვანი კულტურების, მევენახეობისა და ხარისხოვანი მეღვინეობის შემდგომი განვითარების ღონისძიებათა შესახებ“ სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების რეალიზაციაზე.

3. საქართველოს პარტორგანიზაციებში პარტიული მეურნეობის მდგომარეობაზე.

პირველ საკითხზე პლენუმმა მოისმინა საქართველოს სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. **ვ. მ. ბაქრაძის** მოხსენება.

ამხ. ბაქრაძის მოხსენების გარშემო გამართულ კამათში მონაწილეობა მიიღეს ამხანაგებმა: **გ. ი. მახარაძემ** (დუშეთის რაიკომი), **ა. ი. კობერიძემ** (წითელწყაროს რაიკომი), **გ. ა. დანელიანმა** (ახალქალაქის რაიკომი), **ა. ლ. გაბუნიამ** (სამტრედიის რაიკომი), **ი. ხ. ფუტკარაძემ** (აჭარის ასსრ სახკომსაბჭო), **დ. მ. ჯახნაკიაძ** (წულუკიძის რაიკომი), **ვ. ი. ხუხაევმა** (სამხრეთ-ოსეთის სსოლქო საბჭოს აღმასკომი), **გ. მ. კაკაბაძემ** (ვანის რაიკომი), **დ. ზ. ცირეკიძემ** (თელავის რაიკომი), **ზ. ნ. ქეცხოველმა** (დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმენებულნოსამართველო), **ა. კ. ხრისტიანოვმა** (წალკის რაიკომი).

მეორე საკითხზე მოხსენებით გამოვიდა საქართველოს სსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარი ამხ. **ს. გ. ხოშტარია.**

კამათში ამხ. **ხოშტარიას** მოხსენების გამო მონაწილეობა მიიღეს ამხანაგებმა: **კ. გ. ჭიკვანაძემ** (აფხაზეთის ასსრ სახკომსაბჭო), **გ. გ. თავალჭრელიძემ** (საქართველოს კ. პ. (ბ) აჭარის საოლქო კომიტეტი), **გ. ს. დარაშვილმა** (ბურჯაანის რაიკომი), **ვ. ი. ყურაშვილმა** (მახარაძის რაიკომი), **ვ. ა. ლილაძემ** (გორის რაიკომი), **გ. დ. ჩაჩიბაიამ** (ზუგდიდის რაიკომი), **დ. ა. ვაჩაძემ** (ყვარლის რაიკომი), **გ. ნ. კოკაიამ** (გეგეჭკორის რაიკომი), **ს. ი. ბუაძემ** (ლანჩხუთის რაიკომი), **ა. ნ. რაფავამ** (საქ. სსრ შინსახკომი), **გ. ა. ალავიძემ** (საქ. სსრ მიწსახკომი), **ი. გ. ნაჭყებიამ** (წალენჯიხის რაიკომი).

შესამე საკითხზე მოხსენებით გამოვიდა საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის საორგანიზაციო - საინსტრუქტორო განყოფილების გამგე ამხ. **კ. ი. ბარიგანი.**

ამ საკითხის გარშემო გამართულ კამათში მონაწილეობა მიიღეს ამხანაგებმა: **გ. გ. მანუკიანმა** (ბოგდანოვკის რაიკომი), **ს. ვ. ბერაულაშვილმა** (ონის რაიკომი), **ვ. ა. გარსევანიძემ** (მოლოტოვის რაიკომი), **ვ. მ. ძიძიგურაშვ** (გაგრის რაიკომი), **შ. ტ. დავითაიამ** (გეგეჭკორის რაიკომი), **ზ. ნ. ჩხუბიანიშვილმა** (სილნალის რაიკომი).

სხდომის დასასრულს სიტყვით გამოვიდა საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ამხ. **კ. ნ. ჩარკვიანი.**

მოსმენილ მოხსენებათა გამო პლენუმმა მიიღო სათანადო რეზოლუციები.

სკპ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის ორგანოს „კომუნისტი“-ს რედაქციას

საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის გამგეობის პრეზიდიუმი მხურვალედ მიესალმება გაზეთ „კომუნისტს“, მისი ოცი წლის საზეიმო ალსანიშნავის იუბილეს გამო.

დიდმა **სტალინმა** ჯერ კიდევ მიმდინარე საუკუნის გარიჟრაჟზე მტკიცე საფუძველი ჩაუყარა ბოლშევიკური პრესის სახელოვან ტრადიციებს საქართველოში. „კომუნისტი“ ერთგულად მისდევდა და მისდევს ამ ტრადიციებს. ამ გზით დიამეტრო მან საბჭოთა საქართველოს მშრომელთა ღრმა სიყვარული. „კომუნისტი“-ს ფურცლებზე ნათელ გამოხატულებას პოულობს მდიდარი და კულტურული სოციალისტური ცხოვრება.

„კომუნისტი“ იყო და არის არა მარტო კოლექტიური აგიტატორი, და პროპაგანდისტი, არამედ კოლექტიური ორგანიზატორიც. ეს არის პარტიის უძლიერესი იდეური იარაღი, დაეხალაგი მებრძოლი **ლენინ-სტალინის** დიადი პარტიის საქმის განუხრელი წინმსვლელობისათვის. „კომუნისტი“ ზრდის თავის მკითხველებს საბჭოთა პატრიოტიზმის სულით, ყოველდღიურად მოგვიწოდებს, გვაცხადებს ქომუშაოთ უფრო გულმოდგინეთ საშობლოს საკეთილდღეოთ, უფრო მეჯიფრად დაეკრიზამოთ **ლენინ-სტალინის** დიადი პარტიის ირგვლივ, დიდი **სტალინის** ირგვლივ.

„კომუნისტი“-ს ოცი წლის იუბილე სასახურულო თარიღია ქართველი ხალხისა. მეწერლებისათვის. ბოლშევიკური პრესა და საბჭოთა მეწერლობა განუყოფელთა არიან დაკავშირებულნი ერთი მეორესთან. მთელი განვლილი დროის განმავლობაში „კომუნისტი“ პარტიის ხელმძღვანელობით დამრაზმავ და მაორგანიზებელი როლსა თამაშობდა ქართული საბჭოთა მწერლობის განვითარებაში. „კომუნისტის“ ეს როლი უფრო გაიზარდა იმ პერიოდიდან, როცა საქართველოს კომუნისტურ პარტიას (ბოლშევიკებსა) სათავეში ჩაუდგა **სტალინის** საუკეთესო მოწაფე და თანამებრძოლი ამხანაგი **ლავრენტი ბერია** და როცა დაიწყო საბჭოთა საქართველოს ახალი მძლავრი ეკონომიური და კულტურული აღმავლობა. „კომუნისტი“ განუხრეკლად ეტაფობს ლენინ-სტალინის ნაბიჯებს, ეფუფრ ახლოს გავეკვნოთ ჩვენს ბრწყინვალე თანამეძროლეებს, უფრო ღრმად შევიღწეოთ საბჭოთა საქართველოს მუშათა კლასისა, საკოლმეურნეო გლეხობისა და საბჭოთა ინტელიგენციის ცხოვრებაში.

„კომუნისტი“ ამავე დროს აწარმოებს ქართველი საბჭოთა მწერლების ყველა საუკეთესო ნაწარმოებთა ფართო პოპულარიზაციას.

ჩვენი მწერლების კავშირი ბოლშევიკურ პრესასთან საუკეთესო თანადგომა იმისა, რომ ქართული მწერლობა უფრო უკეთ შეასრულოს ამოცანის ღირსეულად შესრულებას — ჩვენი თანამედროვეობის სრულყოფილად ასახვას.

ვუსურვებთ გაზეთ „კომუნისტს“ მომავალშიაც იყოს ნამდვილი თანაშემწე პარტიისა, კომუნიზმის გამარჯვებისათვის ბრძოლაში.

საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის გამგეობის პრეზიდიუმი: ირაკლი აბაშიძე, შალვა დადიანი, ლეო ქიაჩელი, ილო მოსაშვილი, სიმონ ჩიქოვანი, სანდრო ეული, შალვა რადიანი.

„კომუნისტის“ წარსულიდან

ეს მოხდა ოცი წლის წინად. თვალწინ მიდგას მენშევიკური საქართველო. მაგონდება კომუნისტური პარტიის მაშინდელი „ლეგალიზაციის“ პერიოდი და კომუნისტური პრესის მძიმე მდგომარეობა.

მენშევიკურ „სამთხოვნელ“ პოლიტიკური ვითარება ბართულდა. მენშევიკები იძულებელი გახდნენ ხელშეკრულება დაედოთ საბჭოთა რესპუბლიკასთან, რის საფუძველზედაც ხელი უნდა აეღოთ საქართველოში კომუნისტების წინააღმდეგ სასტიკ რეპრესიებზე.

მაგრამ მენშევიკები ყოველმხრივ ცდილობდნენ, არ შეესრულებინათ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებანი. სიტყვისა და ბეჭდვის უფლებები მენშევიკების ბატონობის დროს ლტონ ნაცვლად წარმოადგენდნენ.

1920 წლის 3 ივნისს გამოვეცით გაზეთი „კომუნისტი“, რომლის ყოველი ფურცელი ყუმბარასავით სცდებოდა მენშევიკების ბანაკში და მოსაგენებას არ აძლევდა მათ. „ერთობა“ და „ბორბა“ (ოფიციანი ძალლებივით იკბინებოდნენ.

მენშევიკები კვლავ გაბაკრძობენენ სასტიკ რეპრესიებს ჩვენს წინააღმდეგ.

რამდენიმე დღის შემდეგ (14 ივნისს) თავს დაესხნენ ჩვენი გაზეთის რედაქციას, რომელიც იმ დროს ვეფიანიბოვის ქიჩაზე იმყოფებოდა. რედაქციაში მყოფნი დაატუსალეს და გაზეთი დახურეს.

სწორედ იმ დღეებში თბილისში ჩამოვიდა რუსეთის სრულფლეენებიანი წარმომადგენელი, ამხანაგი **სერგეი კიროვი,** რომელმაც ასეთი მოქმედების გამო მთავრობას პროტესტი განუცხადა, ამასთან მოითხოვა დატუსალებულთა განთავისუფლება და დახურული გაზეთისა და სტამბის გახსნა.

ამ საკითხებზე კომუნისტებსა და მთავრობას შორის მოლაპარაკება გაიმართა. როგორც მახსოვს, კომუნისტური პარტიის სახელით მოლაპარაკებაში მონაწილეობას იღებდა ამხ. გიორგი სტურუა.

მოლაპარაკების შემდეგ რედაქციაში დატუსალებული პარტიელები გაანთავისუფლეს, სტამბა გახსნილ და გაზეთის გამოცემაც განგაანახლეთ. „კომუნისტის“ რედაქტორობა ამხ. ფ. მახარაძემ იკისრა. ჩვენი გაზეთი რამდენჯერმე დახურეს. „კომუნისტის“ მაგივრ გამოიცდა „საქართველოს კომუნისტი“, „ჩვენი „კომუნისტი“ და „ახალი კომუნისტი“.

ამ უკანასკნელის ერთ-ერთ ფიციალურ რედაქტორად მეც ვითვლებოდი. (49 ნომრიდან 79 ნომრამდე).

ამ ხანებში რუსეთში აარსებდნენ პროლეტარული კულტურისა და პროლეტარული მწერლობის ორგანიზაციებს, რომელთა ხაზის დაცველებად და გამტარებლად საქართველოში ვითვლებოდით მე და ნოეზ ხეთის ცნობილი პროლეტარული პოეტი აკოფ აკოფიანი.

მენშევიკების დროინდელი ჩვენი **გაზეთის წინაშე ისეთი** საბჭოლოპოლიტიკური ამოცანები იდგა, რომ მას არ შეეძლო ჯეროვანი ყურადღება მიეგცია მხატვრული ლიტერატურის საკითხებისადმი. მიუხედავად ამისა, დროგამოშვებით ჩვენ მაინც ვახერხებდით გაზეთის ფურცლებზე ლიტერატურულ ნაწარმოებთა მოთავსებას.

რომ რედაქცია უყურადღებოდ არ სტოვებდა მხატვრული ლიტერატურის საკითხებს, ეს იქიდანაც ჩანს, რომ გაზეთის ერთ-ერთ ნომერში მოთავსებულ ჩემს მიერ ნათარგმნ ანტონ ამბულელის პიესას „მარატს“ რედაქციამ ასეთი შენიშვნა წაუმძღვარა: „ჩვენი გაზეთის, როგორც პოლიტიკურ ორგანოს პირდაპირ დანიშნულებას არ შეადგენს მიაწოდოს მკითხველებს ნაწარმოებები ხელოვნებისა და ლიტერატურის დარგიდან. მაგრამ, ვინაიდან ამ მიზნისათვის ჩვენს პარტიას საქართველოში ამჟამად სხვა შესაფერი ორგანო არ მოეპოვება, ამიტომაც საქმიანად მიგვაჩნია დროდადროგვინ ამ ნომერში მოთავსებული ანტონ ამბულელის პიესა „მარატი“. ამის შემდეგ ჩვენი გაზეთიდან ფურცლებზე საკმაოდ იბეჭდეთ ბოლ როგორც ჩემი, ისე სხვების მხატვრული ნაწარმოებები.

მენშევიკური საქართველო თანდათან ეხვეოდა სამოჯალაქო ომის ცეცხლში. მენშევიკების დიქტატურა საპნის ბუშტივით სკდებოდა. საქართველოს „დამოუკიდებლობა“ ნამდვილად ფიქცია გამოდგა. „ვერპის იმპერიალისტური სახელმწიფოების წინაშე მენშევიკებმა წამოიჩოქეს.

ამ დროს საბჭოთა რუსეთში ოქტომბრის წოფილი დრონმა ფრიალებდა. მეზობელ აზერბაიჯანში საბჭოთა წყობილებ დამყარდა. ქართველი მენშევიკები გამოსავალს ეძებდნენ. ისინი უკანასკნელ ძალას იკრეფდნენ თავიანთ ბატონობის შესანარჩუნებლად. მათ გადასწყვეტეს, დაღუპვის წინ ისევაც გადატაკეტებული ქვეყანა მტერად ეტაცთ. პირიველ ყოვლისა მათ კომუნისტებზე იძიეს შური. აიკლეს და ციხეებიან „კომუნისტებსა ორგანიზაციები. კომუნისტებს იჭერდნენ ყველგან. ციხეები ააყსეს კომუნისტებითა და აჯანყებული ალეხეთ. დაკეტეს ჩვენი გაზეთი. შეიპყრეს თანამშრომლები, ეძებდნენ რედაქტორებსა და საოედაქციო კოლეგიის წევრებს.

მეც დამატუსალეს. პრეზელად „გასასკეთებელ რაზმის შტაბში“ მიმიყვანეს. ჩემს შესახებ წინასწარ მოახსენეს კედიან. გაიღო კაბინეტის კარი:

— მობრძანდით, მობრძანდით, ბატონო რედაქტორო. — „თავაზიანი“ კილოთი მომმართა კედიან ამ სახეზე დამცინავი ღიმილი აუთამაშდა. — კომუნისტი ბრძანდებით, ალბათ? — შემეკითხა და სკამი გამომიწოდა.

— ჩემს აზრით, „კომუნისტის“ რედაქტორი **უსათუოდ კომუნისტი** უნდა იყოს, — მოვუჭერი სიტყვა და დავჯექეკ.

— ამბობენ, გარდა ნამდვილი გვარისა, თქვენ სხვა გვარსაც ატარებთ?

— ჩემი გვარი ის არის რომელსაც თქვენ იცნობთ გაზეთის უკანასკნელ გვერდზე ხელმოწერით.

კედიან სახე შეიცვალა,—მრისახნება დაიტყო:

— ბატონო რედაქტორო, გთხოვთ მართალი თქვათ: რა გვარი ბრძანდებით?

— ქურიანე გახლავართ.

— კიდევ რა გვარს ატარებთ?

— გიმეორებთ ჩემი გვარი ქურიანია.

— მაშ, ეული ვინ არის, ლექსებს რომ სწერს?

— ის პოეტი გახლავთ.

— იცნობთ?

— დიახ, ვიცნობ.

ამ დროს იქვე კუთხეში აყუდებული ეიოლა „აყლაყუდა“ ცილინდროსანი მოვიდა ჩემთან და თითას ეკარებოდა მომმართა:

— მაგისთანაა. ბიძია, აქანაი არ ეგვეგა. შენ რომ ეეული ხარ, ჩვენ ეკარგად ვიცით. ეე შანიც კაი ვგარი ვერ ლეთვეი?

— მაშ თქვენ ბრძანდებით სანდრო ეული? — მომმართა ისევ კიდიან.

— დიახ, მე გახლავარ.

— მეტე, რატომ უარყოფთ?

— მე არ უარვყოფ. — ჩემი ნამდვილი გვარი ქურიანეა. ეული ჩემი ლიტერატურული ფსევდონიმი გახლავეთ.

სამი დღე სარდაფში გავატარე. მეოთხე დღეს ქუთაისში გადაგვგზავნეს, ქუთაისიდან ბათუმში ჩავგიყვანეს და საბჭოთა ყოფილების დამყარებამდე ბათუმის ციხეში ვიხეხდით.

1921 წლის 25 თებერვლიდან **ლენინ-სტალინის** პარტიის ხელმძღვანელობით საქართველოს მშრომელმა ხალხმა მენშევიკების მძიმე უღელი მოიშორა და ახალი სოციალისტური ცხოვრების შენებას შეუდგა. ეკონომიურად და კულტურულად დაეეიენელ ქვეყანაში დაიწყო აღდგენის პერიოდი.

ეს დღეს ის ხალხი, რომელიც ბოლშევიკურ პრესასთან საუკეთესო თანადგომა იმისა, რომ ქართული მწერლობა უფრო უკეთ შეასრულს თავისი ამოცანის ღირსეულად შესრულებას — ჩვენი თანამედროვეობის სრულყოფილად ასახვას.

ალექსანდრე ბარამიძე.

ამხ. მ. ი. კალინინის შეხვედრა თბილისის ინტელიგენციასთან

მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალის შესანიშნავი შენობის ეეიერფასად ნაგებ დარბაზებში 27 მაისს საზეიმო გახსნა ეეიერფასა იყო. აქ თავი მოეყარათ თბილისის საბჭოთა ინტელიგენციის საუკეთესო წარმომადგენლებს — აკადემიკოსებს და მასწავლებლებს, ინჟინრებს და ექიმებს, მომღიერლებს და მხატვრებს, არქიტექტორებს და მსახიობებს, პროფესორებს და მოქანდაკეებს, მწერლებსა და პოეტებს, ჟურნალისტებს, დრამატურგებს და ეროსებს მუშაკებს, მეცნიერებს, ტექნიკის, ხელოვნების, ლიტერატურის და შემოქმედებითი გონებრივი შრომის ყველა დარგის მოწინავეებ წარმომადგენლებს.

მათ შორის იყვნენ: აკადემიკოსი ივ. ჯავახიშვილი, ორდენოსანი დრამატურგი შ. დადიანი, პოეტები და მწერლები — ირ. აბაშიძე, გ. ლეონიძე, ი. მოსაშვილი, დ. შენგელაია, ს. ეული, კ. ლორთქიფანიძე, პ. კაკაბაძე, პროფესორები — გ. ახვლედიანი, ა. ჯაბიანიძე, ა. თვალჭრელიძე, ვ. მუხიანე, გ. ლომბარაშვილი, კ. ზავრიევი, დ. უჩხაძე, სსრ კავშირის სახალხო ორტისტები ა. ფანაძე და ა. ხორავა, კომპოზიტორები — დ. არაყიშვილი, ი. ტუსკია, ვ. კილაძე, რეჟისორი ნ. შენგელაია, მსახიობები — ნ. ეანსაძე, კ. მიუფაკე, ვ. ანჯაფარიძე, მომღიერლები ე. სიხაძე, ცოტია, ნ. ხარაძე, დ. ანდიუელაძე, პ. ამირანაშვილი, დ. გამრეკელი, არქიტექტორი ა. ქორდიანი, მხატვრები—მ. თოიძე, ლ. გუდიაშვილი, ქ. გიორგაძე და მრავალი სხვანი.

შეკრებილნი მოელოდნენ ძვირფას სტუმარს — სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს, დიდი **ლენინის** და დიდი **სტალინის** უახლოეს მებრძოლს **მიხეილ ივანეს-ძე კალინინს.**

ნაშუადღეევის 3 საათი შესრულდა.

საზეიმო შეძახილთა ხმაურსა და ტაშის გრიალში დარბაზში გამოჩნდა ამხანაგი **მ. ი. კალინინი,** მასთან ერთად დარბაზში შემოვიდნენ ამხანაგები: **ვ. ჩარკვიანი, ვ. ბაქრაძე, ვ. შეროზია, მ. ჯაში, ი. თავაძე, ა. თოფურიძე, ა. რაფავა, ს. იმშანოვი, ს. ხოშტარია** და სხვ.

დიდხანს გაისმოდა ტაში და მისალმებათა შეძახილები დიდი **სტალინის** თანამებრძოლის სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის ამხანაგ **მ. ი. კალინინს** პატივსაცემად.

თბილისის საბჭოთა ინტელიგენციის საერთო - საქალაქო კრება გახსნა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა პროპაგანდის დარგში ამხ. **ი. თავაძემ.**

მოკლე შესავალ სიტყვაში ამხ. **ი. თავაძემ** აღნიშნა ის საყოველთაო სიხარული და აღფრთოვანება, რომელთაც თბილისის მშრომელნი შეხვდნენ საქართველოს დედაქალაქში ამხანაგ **კალინინის** ჩამოსვლას. ის შეეხო ამხ. კალინინის პირველ ჩამოსვლას თბილისში ამ 40 წლის წინათ და აღნიშნა, რომ მიჩიელ ივანეს-ძემ დიდი კვალი დაანჩია ამიერ-კავკასიასა და საქართველოში მუშათა მოძრაობის ისტორიას თავისი რევოლუციური მოღვაწეობით.

მისალმებისათვის სიტყვა ეძლევა პროფ. **ს. ჯანაშიას.**

თავის შინაარსიან სიტყვაში პროფ. ჯანაშიამ აღნიშნა საქართველოს მშრომელი ინტელიგენციის ის საერთო სიხარული და ამაყობილება, რომელიც გამოიწვია ამხანაგ კალინინის აქ ჩამოსვლამ. იგი ამხანაგ კალინინს მიესალმა საქართველოს მეცნიერ მუშაკთა სახელით.

შემდეგ მისასალმებელი სიტყვა წარმოთქვა ამხ. **ბ. ჟღენტმა.** იგი ამხანაგ კალინინს მიესალმა საქართველოს საბჭოთა მწერლების სახელით და აღნიშნა, რომ საქართველოში მწერლებისა და პოეტების შემოქმედებითი მუშაობისათვის, **ლენინ-სტალინის** დიადი პარტიის ხელმძღვანელობით შექმნილია ისეთი პირობები, რაზედაც ძველად ოცნებაც არ შეეძლოთ ქართული კლასიკური ლიტერატურის სახელოვან წარმომადგენლებს. — ჩვენი მკითხველები — სთქვა ორატორმა, —ახლა მარტო საქართველოთი ოდი მშრომელ ეროვნებათ ეროვნებ ეროვნ

„ლიტერატურული საქართველოს“ რედაქციისა მხურვალედ მიესალმება „კომუნისტის“ მკითხველთა, კორესპონდენტთა და თანამშრომელთა კოლეგიტიეს გაზეთის არსებობის ოცი წლისთავის აღსანიშნავ ზეიმის დღეს.

„კომუნისტი“ იყო და არის მეზნებარე ბოლშევიკური აგიტაციისა და პროპაგანდის უმძლავრესი იარაღი პარტიის ხელში, გაზეთი პარტიის ხელმძღვანელობით რაზმავდა და რაზმავს მშრომელთა ფართო მასებს სოციალიზმის ახალი და ახალი წარმატების მოსაპოვებლად. „კომუნისტის“ ეს როლი უფრო ეაიზარდა იმ პერიოდიდან, როცა საქართველოს კომუნისტურ პარტიას (ბოლშევიკებისა) სათავეში ჩაუდგა **ლავრენტი ბერია** და ამ ეაიზარდ ბრძოლებისა და გამარჯვებების 20 წლისთავისათვის.

ჩვენი დიდი სამშობლოს მომძლავრებულ რესპუბლიკებს შორის საქართველო მოწინავეთა რიგებში დგას. ჩვენი ხალხის მრავალი მიღწევის შორის ოდიდეს მიღწევად უნდა ჩაითვალოს ქართული კომუნისტური პრესა, რომლის სახელოვანი წ

ᲮᲝᲨᲙᲐᲙᲐᲪᲘ

ᲒᲠᲘᲒᲝᲚ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲔ

შემოვარდა ყაჩაღურად
ჯვარი ურიცხვ ცხენოსანთა,
ხის ტოტები ფაფარსა,
ყ

ნიკო ღონღაძე

(დაბადებულია 25 წლისთავის გამო)

[illegible] ნიკო ღონღაძე [illegible] 19 სექტემბერს [illegible] 1852 [illegible] 19 [illegible] [illegible] [illegible]

საღიფერაჟური ქართულისთვის

ნინო თომაშვილი

რევოლუციამ ქართულ ენაში ახალი სიტყვები და ტერმინები შემოიტანა. ენა, როგორც საზოგადოებრივი და ეკონომიური ცხოვრების შედეგი, იცვლება საზოგადოებრივი ცხოვრების ფორმების შეცვლასთან ერთად. ცვლილება ეხება უმთავრესად სასაუბრო ენას. ენა ჰკარგავს ძველს და იძენს ახალ სიტყვებს. ზოგ სიტყვას ეცვლება შინაარსი და ეძლევა სხვა მნიშვნელობა. ცვლილება ეხება სიტყვების ფორმებსაც, გგერეგნულ. მაგრამ ყოველივე ეს შეეხება უფრო სახელებს. ზმნა ამ შემთხვევაში უფრო გამძლეა. მაგრამ სალიტერატურო ენას ნაკლებად ემჩნევა სასაუბრო ენაში მომხდარი ცვლილება. მას თავისი მტკიცე კანონები და წესები აქვს, იგი რამდენადმე შეზღუდულია.

ქართულ სალიტერატურო ენაში შემოვიდა ახალი, საგნებისა და მოვლენების საზოგადოებრივი ურთიერთობის გამომხატველი სიტყვები, გავრცელდა ინტერნაციონალური სიტყვების ხმარება. მაგრამ ენა ძირითადად იყოვე დარჩა. ქართულ ენაში ილია ჭავჭავაძის ენასთან შედარებით შეიცვალა მხოლოდ ზოგიერთი არქაული ფორმა (მაგ., პრეგვრბები, ბრეწვის ნიშნების სრული შეწყობა, თანდებულები, გავრცობილი ბრეწვა). მაგრამ, რაც მთავარია, შეიცვალა სტილი, რომელიც ქართულ ენას არქაულ ელფერს აძლევდა (აქ არ უნდა აეურიოთ ეს სტილი მხატვრული ნაწარმოების სტილს, რომელიც ყოველ შემთქმელს თავისებური აქვს). რევოლუციამ და ალმშენებლობამ თან მოიტანა მეღელვარე, ახალი ცხოვრებისათვის შესაფერი სტილი, მსუბუქი და გამოკეთილი სინტაქსით.

უახლესი სალიტერატურო ენა უმთავრესად სტილით განსხვავდება ჩვენი კლასიკოსების ენისაგან. სტილი ახალია, ლექსიკა — იგივე. ეხლა მწერლის საქმეა, როგორ მოიხმარს მას, მწერლის საქმეა, როგორი სტილით დასწერს. ჩვენ ვერ ვუყარნახებთ, მაგალითად, მწერალს, არქაული ფორმით სწერ და არ ვარგაო. ისტორიულ თემაზე დაწერილ თხზულებაში ეხა და სტილი ძველი საუკუნის ელფერს უნდა ატარებდეს. ამიტომ არის, რომ ვასილ ბარნოვის და კონსტანტინე გამსახურდიას ისტორიულ რომანებში ცხოვლად იგრძნობა გარდასული ეპოქათა სურნელება, გვესმის წარსული მოგლენები, ვხედავთ ძველი სამყაროს ადამიანებს, ვიგებთ მათ ზნახელებსა და განცდებს. ფორმა ხელს უწყობს „გარდასულ ხმათა“ შეცნობას. მხატვრული ნაწარმოების ფირსება უმთავრესად მხატვრულობაშია. მწერალი უპირველეს ყოვლისა შემოქმედი მხატვარი უნდა იყოს, ოსტატი ლიტერატურული მეტყველებისა.

ქართულმა საბჭოთა მწერლობამ რეალისტური და ნათელი ფერებით აგვისახა ჩვენი ეპოქის შესანიშნავი ცხოვრება, სრულყოფილად დაგვიხატა ჩვენი წარსული. მაგრამ ქართული მეტყველება ხშირად მახინჯდება.

სალიტერატურო ენის კანონების თვალსაზრისით არა სწორი ფორმები გვხვდება როგორც მხატვრულ ნაწერებში, ისე მეცნიერულ ნარკვევებშიც. ამ წერილის მიზნის არ შეადგენს აღვნუსხოთ დიალექტიზმის შემთხვევები სრულად. აქ შეეჩერდებით მხოლოდ იმერულზმებზე, რომლებიც ზოგიერთ ჩვენ მწერალს სალიტერატურო ენაში შემოაქვს.

პირველი მოვლენა, რომელმაც ასეთი გავრცელება და ნიადგილი ჰპოვა ამ ტენდენციის მწერალთა ენაში, არის დროისა და ადგილის ზმნისსართების ნიშთნთა აღრევა. სწერენ, მაგალითად, „სთქვა მან წასვლისას“ და „ვიყავი მეზობლისას“. ზმნისსართი დროისა მოუგებს კითხვაზე — როდის? ამ შემთხვევაში ყველა უპასუხებს — „წასვლისას“. კითხვაზე სად? მოუგებს ადგილის ზმნისსართი თანდებულის „თან“-ის მეშეეობით (—ზე და — ში თანდებულებს გარდა): „ვიყავი მეზობელთან“, „მივდივარ მასთან“, „ვიყავი ყაფლანიანთა“, მაგრამ არაკითარ შემთხვევაში „მისას“. „ვიყავი ყაფლანისას“ კანონერია იმერული კილოსათვის, მაგრამ არ არის მისაღები სალიტერატურო ენისათვის. მას ამისათვის თავისი საკუთარი ფორმა აქვს.

მეორე: ზმნა „მეზარება“ ზოგი მწერლის ნაწერში იხმარება „მეეჯაერებას“ ნაცვლად. ის კაცი ჭირვეული მეზარებაო, ან მას ეზარება მსახურის გაწმენდული ცხოვრება და სხვ. შეიძლება მეზარებოდეს სადმე წასვლა, ან ზარმაცს მუშაობა ეზარებოდეს, მაგრამ როდესაც ადამიანი-სადმი ადამიანის არაკეთილ გრძნობაზეა ლაპარაკი, ვიტყვით—მეეჯაერება (მძაგს, ძძულს) ის კაცი.

სალიტერატურო ქართულის თვალსაზრისით, ზმნის საწყისი ფორმიდან „ეზაავნა“ შემდეგი ზმნები იწარმოება: ეგზავნი, გაეგზავნე, გაეგზავნი, გაეგზავნა, ეგზავნენ, ეგზავნეთ, ეგზავნენ, გა (ა) ეგზავნა. მაგრამ ბევრი სწერს: ეაგზავნი, გაეგზავნე, გაეგზავნის, გაეგზავნა, ეგზავნენ, ეგზავნეთ, ეგზავნენ. ეს ნაკლოვანებაა. ეს ენა ეკუთვნის ადამიანს, ეს ენა ეკუთვნის ადამიანს, ეს ენა ეკუთვნის ადამიანს. ეს ენა ეკუთვნის ადამიანს. ეს ენა ეკუთვნის ადამიანს.